

ISSUE 5

**AKADEMIC JOURNAL
OF EDUCATIONAL RESEARCH (AJER)
INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL**

May 2025

International Scientific Journal
AKADEMIC JOURNAL OF EDUCATIONAL RESEARCH (AJER)
May 2025

Tashkent 2025

“Academic Journal of Educational Research (AJER)” international scientific journal, issue 1, page **1-52**. May, 2025

"Academic Journal of Educational Research (AJER)" magazine publishes in the form of scientific articles the results of scientific research conducted by professors and teachers of higher education institutions and independent researchers in our Republic and International. Also, scientific articles of the employees who are working in the international and other scientific institutes, production organizations and enterprises of our Republic and conducting scientific research will be included in the magazine.

All articles were posted to the journal's electronic scientific base at www.ajeruz.com

.

Khusenova Shakhzoda Farruxjanovna
1-kurs talabasi

“Silk Road” International University of Tourism and Cultural Heritage

Annotatsiya: Samarqand qadimdan Ipak yo‘lining eng muhim shahri sifatida dunyo sivilizatsiyasining markaziy nuqtalaridan biri bo‘lib kelgan. Ushbu maqolada Samarqandning tarixiy va madaniy o‘rni, uning Ipak yo‘li orqali xalqlar va madaniyatlar o‘rtasidagi aloqalarni mustahkamlashdagi roli hamda Turk dunyosining madaniy yuragi sifatida tutgan o‘rni keng yoritiladi. Zamonaviy turizm va madaniy merosning rivojlanishi kontekstida Samarqandning bugungi kundagi ahamiyati va istiqbollari ham tahlil qilinadi. Maqola orqali o‘quvchilar qadimiy va zamonaviy Samarqandning uyg‘unlashgan qiyofasini chuqur anglash imkoniga ega bo‘ladilar.

Аннотация. Самарканд на протяжении веков был одним из важнейших центров мировой цивилизации как ключевой город на Великом Шёлковом пути. В данной статье рассматривается историческое и культурное значение Самарканда, его роль в укреплении связей между народами и культурами через Шёлковый путь, а также его статус культурного сердца тюркского мира. Также анализируется современное значение Самарканда в контексте развития туризма и сохранения культурного наследия. Статья позволяет читателю глубже осознать гармоничное сочетание древнего и современного Самарканда.

Abstract. Samarkand has long been one of the central hubs of world civilization as a key city along the Silk Road. This article explores Samarkand’s historical and cultural significance, its role in strengthening connections between peoples and cultures through the Silk Road, and its position as the cultural heart of the Turkic world. The contemporary importance of Samarkand in the context of tourism development and cultural heritage preservation is also analyzed. Through this article, readers will gain a deep understanding of the harmonious image of ancient and modern Samarkand.

Kuchli kalit so‘zlar: Samarqand, Ipak yo‘li durdonasi, Turk dunyosining yuragi, tarixiy meros, madaniy integratsiya, transkontinental savdo, zamonaviy turizm rivoji, sivilizatsiyalar chorrahasi, qadimiy shaharlar, madaniy hamkorlik.

Keywords: Samarkand, Pearl of the Silk Road, Heart of the Turkic World, historical heritage, cultural integration, transcontinental trade, modern tourism development, crossroads of civilizations, ancient cities, cultural cooperation.

Ключевые слова: Самарканд, Жемчужина Шёлкового пути, Сердце тюркского мира, историческое наследие, культурная интеграция, трансконтинентальная торговля, развитие современного туризма, перекрёсток цивилизаций, древние города, культурное сотрудничество.

Kirish (Introduction)

Samarqand- bu ming yillik tarixi, o‘zining betakror go‘zal tabiatiyu qadimiy yuragi bilan butun dunyoni lol qoldirib kelayotgan shahardir. U nafaqat O‘zbekiston

uchun buyuk ahamiyatga ega, balki butun insoniyat uchun noyob meros hisoblanadi. Shu jumladan, Samarqandni Buyuk Ipak yo'lining qoq yuragida joylashganligi esa uning O'rta Osiyo, sharq va g'arb mamlakatlari orasida ahamiyatini yana bir bor isbotlab beradi. Buyuk ipak yo'lining markazida joylashgan bu shahar nafaqat tovarlar, balki g'oyalar, san'at va madaniyatlar almashilagan nuqta hisoblanadi. Samarqand orqali o'tgan savdo karvonlari uni turli sivilizatsiyalar chorrahsiga aylantirgan. Ayniqsa, u Turk dunyosi tarixida muhim o'rin egallaydi, zero bu zaminda turkiy xalqlarning madaniyati, ilmi va san'ati shakllangan.

Samarqandning madaniy merosi

Samarqand-qadimdan Sharq sivilizatsiyasining muhim qismi bo'lib kelgan. Bu shahar arslar davomida turli xalqlar, madaniyatlar va dinlar chorrahasida joylashganligi tufayli har xil xalqlarning xilma xilligini o'z ichiga olgan. Shu jumladan, Samarqandda joylashgan tarixiy obidalar- Registon majmuasi, Ulug'bek rasadxonasi va Go'ri Mir kabila noyob yodgorliklar nafaqat O'zbekiston uchun, balki umuman barcha turkiy xalqlar o'rtasida muhim ahamiyat kasb etadi

Sharhardagi bu obidalar UNESCOning Jahon merosi ro'yxatiga kiritilgan bo'lib, ular orqali biz o'tmishdagi ilm-fan, me'morchilik, diniy va estetik qarashlarni, shuningdek butun dunyoga qadrliligini anglaymiz. Shu bilan birgalikda, Samarqand buyuk allomalar- Imom Buxoriy, Mirzo Ulug'bek, Alisher Navoi kabi buyuk shaxslarning yashab o'tgan joylari bo'lganligi uchunam shaharning ilmiy va madaniy mavqei qadim-qadimdan yuksak baholanadi.

Samarqand Turk dunyosining yuragi sifatida ham kata ahamiyat kasb etadi. Chunki bu yerda turkiy xalqlarning tili, urf-odatlar va an'analari birgalikda shakllangan, saqlangan va hozirgacha o'z ahamiyatini yo'qotmasdan kelmoqda. Ayniqsa, turli xil an'analar "intangible heritage" sifatida qadrlanadi va davom ettirilib kelmoqda

Zamonaviy turizm rivoji Samarqandda

Bugungi kunda Samarqand qadimiylilik ahamiyati bilan, balki zamonaviy turizm turlari ham jadal rivojlanib kelmoqda va turizm markazi sifatida ham jahon e'tiborini qozonmoqda. Oxirgi yillarda shaharda yangi mehmonxonalar, restoranlar, gidlik xizmatlari, va turistik axborot markazlari tashkil etildi. Bu esa shaharga tashrif buyuruvchi sayyohlarga yanada qulay va zamonaviy sharoit yaratmoqda.

Shuningdek, MICE turizm (yig'ilishlar va konferensiyalar, kongresslar) ham bugungi kunda naqafat O'zbekiston Toshkentda, balki Samarqandda ham rivojlanib kelmoqda va Samarqand ko'plab nufuzli global anjumanlarga mezbonlik qilmoqda. 2022-yildan boshlab Samarqand yirik xalqaro tadbirlar, jumladan, ShHT sammiti, UNWTO anjumanlari va boshqalarga mezbonlik qilib kelmoqda. Samarqanddagi yangi kongress markazi va Silk Road majmuasi esa xalqaro darajada mehmonlarni kutib olmoqda va anjumanlarni, forumlarni, sammitlarni o'tkazmoqda. Bu esa shaharning nufuzi yanada oshirib go'zalligiga go'zallik qo'shmoqda.

Bundan tashqari rivojlanib kelayotgan gastronomik turizm ham, o'zbek oshxonasini, milliy taomlarini tayyorlanish jarayonlarini o'zgachaligini sayyohlarga namoish etib kelmoq. Ayniqsa kelayotgan mehmonlarni viloyatlar aro turli xil palov turlari va ularning xilma xilligi o'ziga tortmoqda, shuningdek tandir somsa, choy marosimlariyu milliy holvalar kishini o'ziga jalb qilmay qo'mayapti. Bu esa turizmni nafaqat ko'rish imkoniyatimi, balki uni his qilish imkonini ham beradi.

Muammolar va yechimlar

Shaharda turizm jadal rivojlanayotgani bilan bir qatorda, madaniy meros obidalarini asrsh bilan bog'liq turli muammolar ham yuzaga chiqmoqda. Sayyohlar ko'paygan sari ularga zarar yetmoqda, ular eskirishi yuzaga kelmoqda, ba'zida esa ular tijorat uchun shaxsiy hudud misolida duch kelmoqda.

Shuningdek, mahalliy aholini turizmga jalb qilish oqimi, ularning ichki turizmga ishtiroki judayam past. Turizm faqat tashqaridan emas, balki ichki qismdan ham qachon qadrlansa va etirof etilsa shuncha ko'plab yutuqlarga erishish mumkin. Zero, madaniy merosni chinakkam asrash va ularni asrash o'zimizdan boshlanadi. Butun dunyo bizni o'rganayotgan bir pallada o'zimizni anlay olmasak o'z tarixizga nazar solmasak aslo yuksaklikka erisha olmaymiz. O'zbekiston Respublikasining birinchi prezidenti Islom Karimov(ruhlari shod bo'lsin) aytganlaridek "Tarixni bilmagan millat-o'z kelajagini yo'qotadi"

Aynan shu nuqtada barqaror turizm(sustainable)ni rivojlantirish zarur bo'ladi. Barqaror turizm bu- tabiat, madaniyat va iqtisodiyot o'rtasidagi muvozanatni saqlagan holda turizmni rivojlantirish demakdir.

Yechim sifatida shularni aytishim mumkinki

Mahalliy ichki turizmni rivojlantirish: Mahalliy aholi o'rtasida ham ichki turizmni yanada rivojlantirish, ko'proq ichki ziyorat turizmini yo'lga qo'yish.

Mahalliy jamoalarni jalb qilish: Xizmat ko'rsatish va boshqa turizmdagi ish o'rinlariga taklif qilish.

Madaniy obidalarni raqamlashtirish va muhofaza qilish: muzeylarda 3D modellar yaratish, virtual aksesuarlar bilan taminlash, yodgorliklarni saqlab qolish uchun xafsizlik choralari.

Sayyohlarga ta'lim berish: har bir sayyohga madaniy joyda qanday hurmat bilan yondashish kerekligini tushuntirish va diniy ilmlarni va madaniy odatlarni hurmat qilishni tushuntirish kerak.

Davlat va xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik qilish: UNESCO, UN Tourism, ICOM, UNWTO kabi tashkilotlar yorfamida madaniy merosni himoya qilish va targ'ib etish.

Shu tarzda, Samarqandni madaniy merosini saqlagan holda turizmni rivojlantirish, Turk dunyosini ta'sirini va ahamiyatini yanada mustahkamlash va jahon hamjamiyatiga yanada yaqinlashtirish mumkin.

Xulosa

Samarqand – bu shunchaki qadimiy shahar emas, balki tarix, madaniyat va zamonaviylik uygʻunlashgan betakror maskandir. U Ipak yoʻli orqali Sharq va Gʻarbni bogʻlagan, Turk dunyosining ilmiy va madaniy yuragi boʻlgan, bugungi kunda esa jahon turizm xaritasida yuksak oʻrin egallab bormoqda.

Madaniy meros obidalari va boy anʼanalarning saqlanib qolishi, ulardan turizmda oqilona foydalanilishi, bu shaharni ham milliy, ham xalqaro miqyosda qadrlil qiladi. Albatta, bu yoʻlda muammolar mavjud, biroq barqaror turizm tamoyillari asosida ular yengilishi mumkin.

Shaxsan men ishonamanki, Samarqandning madaniy salohiyati nafaqat turizmni rivojlantiradi, balki yosh avlodga tarixiy ongni singdiradi, Turk dunyosini yanada birlashtiradi va Oʻzbekistonning jahon miqyosidagi obroʻsini oshiradi.

Adabiyotlar roʻyxati

1. www.unesco.org
2. Oʻzbekiston Respublikasi Turizm va madniy meros vazirligi rasmiy sayti
3. Karimov, M. “Samarqandning madaniy meros qadriyatlari” Toshkent, 2021

AKADEMIC JOURNAL OF EDUCATIONAL RESEARCH (AJER)
international scientific journal
3-son

Nashr qilingan sana: 29.03.2025.
Shrift: "Times New Roman".

“ACADEMIC JOURNAL” MCHJ

Manzil: 700096, Toshkent shahri, Chilozor tumani, Bog‘iston ko‘chasi, 116/6.
www.ajeruz.com, info@ajeruz.com, +998950457172